

159 NOLU SÖZLEŞME

SAKATLARIN MESLEKİ REHABİLİTASYON VE İSTİHDAMI HAKKINDA SÖZLEŞME

ILO Kabul Tarihi: 1 Haziran 1983

Kanun Tarih ve Sayısı (*):

Resmi Gazete Yayın Tarihi ve Sayısı:

Bakanlar Kurulu Kararı Tarih ve Sayısı:

Resmi Gazete Yayın Tarihi ve Sayısı:

Uluslararası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulu tarafından Cenevre’de toplantıya davet edilerek orada 1 Haziran 1983 tarihinde 69 uncu toplantısı yapılan Uluslararası Çalışma Teşkilatı Genel Konferansı,

1955 tarihli Mesleki Rehabilitasyon(sakatlar) Tavsiye Kararı ve 1975 tarihli insan kaynaklarını Geliştirme Tavsiye kararında yer alan uluslararası Standartları gözönünde tutarak,

1955 tarihli Mesleki Rehabilitasyon (sakatlar) tavsiye kararının kabulünden sonra rehabilitasyon gerekleri anlayışında rehabilitasyon hizmetlerinin kapsamı ve örgütlenmesinde ve sözü edilen Tavsiye Kararında ele alınan meseleler üzerine pek çok üye ülkenin yasa ve uygulamalarında ortaya çıkan kayda değer gelişmeleri dikkate alarak,

Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun 1981 yılını “ Tam Katılım ve Eşitlik” temasıyla Uluslararası Sakatlar Yılı ilan etmiş olması ve geniş kapsamlı, sakatlar için Dünya Eylem Programının sakatların sosyal yaşama ve kalkınmaya “tam katılımı” ve “Eşitlik” lerinin sağlanması amacının ulusal ve uluslararası düzeyde gerçekleşmesi yolunda etkin önlemler alınmasına ortam oluşturacağı görüşünden hareketle,

Oturum gündeminin dördüncü maddesini oluşturan Mesleki Rehabilitasyon konusunda yapılan bazı önerilerin kabulüne karar vererek,

Bu önerilerin bir Uluslararası Sözleşme haline getirilmesini kararlaştırarak,

1983 yılı Haziran ayının işbu yirminci günü Mesleki Rehabilitasyon ve İstihdam (Sakatlar) Sözleşmesi, 1983 olarak adlandırılacak aşağıdaki sözleşmeyi kabul etmiştir.

BÖLÜM I

TANIM VE KAPSAM

MADDE 1

- Bu sözleşmenin amaçları açısından “sakat” terimi, uygun bir iş temini muhafazası ve işinde ilerlemesi hususundaki beklentileri, kabul edilmiş fiziksel veya zihinsel bir özür sonucu önemli ölçüde azalmış olan bir bireyi ifade eder.
- Bu sözleşmenin amaçları açısından, her üye ülke, mesleki rehabilitasyonun gayesini, bir sakatın uygun bir iş edinmesi, sürdürmesi ve işinde ilerlemesini muktedir kılmak ve bu şekilde sakatın topluma entegrasyonunu veya reentegrasyonunu kolaylaştırmak, geliştirmek şeklinde dikkate alır.
- Bu sözleşme hükümleri her üye tarafından ulusal şartlara uygun ve ulusal tabikatla bağdaşan önlemler vasıtasıyla uygulanır.
- Bu sözleşme hükümleri, her kategorideki sakatlara uygulanır.

BÖLÜM II

SAKATLAR İÇİN MESLEKİ REHABİLİTASYON VE İSTİHDAM POLİTİKASI PERENSİPLERİ

MADDE 2

Her üye, ulusal şart, tabikat ve imkanlarına göre, sakatlar için bir mesleki rehabilitasyon ve istihdam politikası formüle eder, uygular ve periyodik olarak gözden geçirir.

MADDE 3

Sözkonusu politika her kategorideki sakatlar için uygun mesleki rehabilitasyon tedbirleri sağlamayı ve açık işgücü piyasasında sakatlar için istihdam imkanlarını artırmayı amaçlar.

MADDE 4

Sözkonusu politika, genel olarak sakat işçilerle sakat olmayan işçiler arasında fırsat eşitliği ilkesi üzerine kurulur. Sakat kadın ve erkek işçiler için fırsat ve muamele eşitliği gözöünde tutulur.

Sakat ve diğer işçiler arasında etkin bir fırsat ve muamele eşitliğinin tesisine yönelik özel olumlu himaye tedbirleri sakat olmayan işçiler aleyhine bir ayrımcılık olarak kabul edilmeyecektir.

MADDE 5

Mesleki rehabilitasyon faaliyetleri ile iştegal eden kamu ve özel kuruluşlar arasında koordinasyon ve işbirliğini teşvik için alınmış tedbirler de dahil olmak üzere, sözkonusu politikaların uygulanmasında işçi ve işvereni temsil niteliğini haiz örgütlere danışılır.

Sakatların kendi örgütleri ile onların yararına faaliyette bulunmak amacıyla kurulmuş örgütlere de danışılır.

BÖLÜM III

SAKATLAR İÇİN MESLEKİ REHABİLİTASYON VE İSTİHDAM HİZMETLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ İÇİN ULUSAL DÜZEYDE GERÇEKLEŞTİRİLECEK FAALİYETLER

MADDE 6

Her üye, bu sözleşmenin 2,3,4, ve 5 inci maddelerini tatbik mevkiine koymak için Kanunlar ve Tüzükler vasıtasıyla veya ulusal şartlar ve tatbikatla bağdaşır başka yöntemlerle gerekli olan tedbirleri uygulamaya koyar.

MADDE 7

Yetkili Makamlar sakatların iş bulmaları, buldukları işi muhafaza etmeleri ve işlerinde yükselmelerini temin üzere mesleki rehberlik, mesleki eğitim, işe yerleştirme, istihdam ve diğer ilgili hizmetlerin sağlanması ve değerlendirilmesine yönelik tedbirleri alır; genel işçi kitlesi için mevcut olan hizmetler mümkün ve müsait olan hallerde gerekli değişiklikleri yapılarak sakatlar için de kullanılır.

MADDE 8

Kırsal alanlardaki ve uzak yerleşim merkezlerindeki sakatlar için mesleki rehabilitasyon ve istihdam servislerinin tesisi ve gelişimini teşvik için gerekli tedbirler alınacaktır.

MADDE 9

Her üye, sakatların mesleki rehberlik, mesleki eğitim işe yerleştirme ve istihdamından sorumlu rehabilitasyon danışmanlarının ve diğer uygun nitelikli görevlilerin eğitimini ve teminini sağlayacak tedbirleri alır.

BÖLÜM IV

SON HÜKÜMLER

MADDE 10

Bu Sözleşmenin resmi onay belgeleri, tescil için Uluslararası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne gönderilir.

MADDE 11

- Bu Sözleşme yalnızca Uluslararası Çalışma Teşkilatı üyelerinden bu Sözleşmeyi onayıp da onayları Genel Müdürce tescil edilenler için bağlayıcıdır.
- Sözleşme iki üyenin onaylarının Genel Müdürce tescil edildiği tarihten oniki ay sonra yürürlüğe girer.

- Bu tarihten sonra onayı tescil edilen herhangi bir üye içinse, Sözleşme, tescil tarihinden itibaren oniki ay geçtikten sonra yürürlüğe girer.

MADDE 12

- Bu Sözleşmenin ilk yürürlüğe girdiği tarihten on yıl geçtikten sonra, bu sözleşmeyi onaylamış bir ülke resmi kayıt için Uluslararası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne gönderilecek resmi bir yazı ile bu onayın feshini isteyebilir. Bu fesih işlemi resmi kayıt tarihinden itibaren bir yıllık süre geçmedikçe yürürlüğe girmez.
- Bu sözleşmeyi onaylamış olan ve fakat bir önceki paragrafta zikredilen on yıllık sürenin sona ermesinden sonraki bir yıl içinde bu maddenin öngördüğü fesih hakkını kullanmayan bir üye bir on yıllık süre ile daha bağlı kalır ve bundan böyle ancak her on yıllık süre sonunda bu maddenin öngördüğü hükümler çerçevesinde, Sözleşmeyi feshedebilir.

MADDE 13

- Uluslararası Çalışma Bürosu Genel Müdürü, Teşkilat üyeleri tarafından kendisine iletilen tüm onay ve fesih kayıtlarından bütün Uluslararası Çalışma Teşkilatı Üyelerini haberdar edecektir.
- Genel Müdür, kendisine iletilen ikinci onaylamanın tescilinden Teşkilatın üyelerini haberdar ederken, Sözleşmenin yürürlüğe gireceği tarih hakkında da onların dikkatini çeker.

MADDE 14

Uluslararası Çalışma Bürosu Genel Müdürü yukarıdaki hükümler uyarınca kendisince tescil edilen onay ve fesih bildirimlerini bütün detaylarıyla birlikte, Birleşmiş Milletler Ana Sözleşmesinin 102 inci maddesi uyarınca, tescil edilmek üzere, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine gönderir.

MADDE 15

Gerekli gördüğü zamanlarda, Uluslararası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulu Sözleşmenin işleyişi hakkında Genel Konferansa bir rapor sunar ve sözleşmenin tamamen veya kısmen bir tadilata tabi tutulması meselesinin gündemde yer almasının istenilip istenilmediğini soruşturur.

MADDE 16

- Konferansın, bu sözleşmeyi tamamen veya kısmen tadil eden yeni bir sözleşme kabul etmesi halinde, değiştirilmiş yeni sözleşmede aksine hüküm yoksa;
 - a. Değişiklik getiren yeni sözleşmenin bir üye tarafından onaylanması yeni sözleşmenin yürürlüğe girmiş olması yukarıda zikr edilen 12 inci madde hükmüne bakılmaksızın işbu sözleşmenin o üye ülke bakımından derhal feshini hukuken sağlar.
 - b. Değişiklik getiren yeni sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iş bu sözleşmenin üye ülkelerin onayına açık olma durumu ortadan kalkar.

- İşbu Sözleşmeyi onaylayan fakat değişiklik getiren yeni Sözleşmeyi onaylamayan üyeler için bu Sözleşme mevcut şekli ve muhtevası ile her halükarda yürürlükte kalır.

MADDE 17

Bu sözleşmenin İngilizce ve Fransızca metinleri olarak geçerlidir.